

Kak bi mogel povrniti
 Staršem to jaz revež zdaj,
 K Bogu za nje čem moliti
 In ljubiti jih vselej.

Književnost.

„Matica Slovenska“ je za l. 1888. izdala te-le lepe knjige:

1. **Erjavčevi pripovedni spisi.** I. del. Uredil prof. Fr. Levec.
2. **„Letopis Matice Slovenske“** za leto 1888. Uredil dr. Lovro Požar.
3. **Slovenci in 1848. leto.** Spisal Jos. Apih, profesor deželne velike realke v Nov. Jičinu.
4. **Prihajač,** povest, spisal Fr. Dolinar.

Vse te knjige obsegajo čez 60 tiskanih pol prav zanimljive tvarine ter kažejo prelep napredek, na katerega sme biti „Matica Slovenska“ ponosna. Prav živo priporočamo to vrlo društvo vsem krajnim in okrajnim šolskim in učiteljskim knjižnicam ter vsemu slovenskemu učiteljstvu.

„Družba sv. Mohora“ je za l. 1889. izdala šestero knjig, in sicer:

1. **Življenje Marije in sv. Jožefa,** VII. snopič;
2. **Hodi za Kristusom;**
3. **Občna zgodovina,** XII. snopič;
4. **Slovenski Pravniki,** V. snopič;
5. **Slovenske Večernice,** 42. zvezek in
6. **Koledar za leto 1889.**

„Družba sv. Mohora“ je zdaj na Slovenskem in na daleč okolu največja in najplodnejša družba, ki šteje **41.551** udov (6.542 več ko vlni).

Letnina za vsako posamezno osebo ali ustanovo iznaša le **1 gld.** Pri tolikem krasnem uspehu se ta zlata družba vsakemu sama najbolj priporoča.

Emil ili ob uzgoja. (Knjižnica za učitelje, knjiga XXI.) Napisao J. J. Rousseau. S francoskega preveo Ivan Širola. Drugo dio. Zagreb, Nakladom Hrv. pedagog-književnoga zbora, 1888.

Sielu za zabavu i pouku. Složio za djevojčice Janko Tomić, učitelj više djev. škole v Karlovcu. (Nagrađila „Matica Hrvatska“ iz zaklada grofa Ivana Nep. Draškovića g. 1887.) II. knjiga. I. zvezak. U Zagrebu. Nakladom Hrv. pedagog-književnoga zbora.

Obe knjigi ste prav zanimljivi in tudi Slovencem razumljivi ter ugodni.

D o p i s i.

S Češkega. Sadike za šolske vrte ima na izbiri in prodaja g. Hanuš Zrzavý, nadučitelj v Okrouhlici (Češka), in sicer: dveletni glog (Weissdorn, Crataegus) po 45 cm velik za 5 gld. 75 kr.; triletni (močnejši) za 7 gld. 1000 kosov poštine prosto. (Priloži se tudi navod, kako se nasaja živi plot.) — Tudi se dobivajo tu raznovrstni sadni divjaki (55 kr. — 2 gld. 40 kr. po velikosti), mlade, velikolistnate lipe (6 — 15 kr.), sadna drevesca (15 — 30 kr.), plotne rože (1 gld. 40 kr.) i. dr. Več o tem se lahko izve po naročilih. Znano je, da g. Zrzavý zalaga s sadikami šolske vrte na Češkem, Marskem, nekoliko celó v Galiciji itd.

Iz Novega Mesta. V 19. dan svečana je prečastiti profesor P. Ladislav Hrovat obhajal svojo 30letnico, odkar je stalni učenik na Novomeški gimnaziji. Častitali so mu gg. profesorji, dijaki, samostanska družina in tudi prijatelji od drugod, in gostoljubni gvardijan prečast. P. Inocencij so njemu na čast v ozaljšani obednici z domačini vred pogostovali več najodličnejših gospodov. P. Ladislav je znan posebno kot slovenski jezikoslovec in profesor in kot neutruden spovednik, kot tolažnik pri bolnikih itd.

Rojen je P. Ladislav v Gornjem Tuhinu na Kranjskem 30. snúca 1825. l.; l. 1845. je pristopil v red sv. Franciška in po dovršenih bogoslovskih in vseučiliških študijah je bil od višjih poslan za učenika latinščine in grščine na Novomeško gimnazijo l. 1854. ter je l. 1859. postal stalni profesor. Srčno voščilo na mnoga leta!

Iz Logatca. Vabilo k drugemu občnemu zboru društva učiteljev in šolskih prijateljev okraja Logatskega, ki bo v četrtek 4. aprila 1889. l. ob 9. uri dopoldne v šolskem poslopju v Cérknici s tem-le vzporedom: 1. Poročilo o društvenem delovanju preteklega leta. 2. Pregled letnega računa. 3. Volitev treh pregledovalcev računov. 4. Volitev petih udov v društveno vodstvo. 5. Določitev letnega prineska za prave in podporne ude. 6. Določitev cene od društva izdanega spisa «Opis Logaškega šolskega okraja». 7. Volitev delegatov v «Zavezo slovenskih učiteljskih društev». 8. O ustanovitvi posojilnice in hranilnice poroča gosp. Miha Poklukar, učitelj v Starem Trgu pri Ložu. 9. O šolskih uradnih tiskovinah predava gospod Josip Benedek, nadučitelj v Planini. 10. O šolskih vrtéh govori gospod Vojteh Ribnikar, nadučitelj v Dol. Logatcu. 11. Nasvėti in prosti govori posameznih društvnikov.

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja Logatskega.
V Dol. Logatcu, dné 1. marca 1889. l.

Vojteh Ribnikar,
predsednik.

Iz Novomeškega okraja, † Janez Novak. Ugasnila je zopet luč, delavca našega trudapolnega stanu. Preminol je v 1. dan t. m. naš starosta g. Janez Novak, bivši učitelj v Šmihelu poleg Novega Mesta. Rojen je bil 1. 1823. v Orehku na Dolenjskem. Služboval je užé 41. leto, večinoma v Novomeškem okraju. Bival je v Prečini poleg Rudolfovega in tudi v Crmošnjicah, kjer je sedaj njegov sin g. St. Novak nadučitelj. Povsodi, kjer je služboval, ga je ljudstvo rado imelo, ker je bil značajan in vesel, ter veren in zvest v svojem poklicu; tudi dober pevec in orgljavec. Bil je tudi dlje časa ud c. kr. okrajnega šolskega sveta.

Dolgo časa je služboval naš starosta v Šmihelu, 3. t. m. so pa prenesli njegovo truplo na ondoto pokopališče k večnemu počitku in boljsemu življenju. Da ni bil zapuščen in osamljen, kazal je njegov pogreb, katerega se je udeležilo mnogo ljudstva od blizu in daleč. Do hladnega groba so ga spremili tudi mnogi odlični meščani, naj omenim tu samo m. g. P. Urh-a, prošta Novomeškega, blag. g. J. Ekel-a, c. kr. vladnega svetnika in blag. g. A. Senekovič-a, c. kr. okrajnega šolskega nadzornika. — Tudi č. gg. tovariši, očetje frančiškani in nekoliko učiteljskega oboja iz obližja ga je spremlilo do temne jame. Pred hišo, kakor tudi na pokopališču mu je ganljivo zapelo žalostinki, Novomeško kat. društvo rokodelskih pomočnikov, katero slednje je bilo sè svojo krasno zastavo pri sprevodu prisotno. Pa tudi Novomeška godba mu ni pozabila zadnje časti zkazati; svirala je pogrebno med sprevedom in na pokopališču. Tako je, — če tudi je bilo vreme slabo, — prisotna obilica ljudstva skazala ranjkemu zadnjo čast ter pričala, da je bil blagi Janez obče priljubljen mož. Naj v miru počiva!

Naj Vam ob enem tudi povem, da tudi v našem okraju osepnice ne mirujejo. V Podgradu niso imeli en par tednov šolskega pouka zaradi te nalezljivke; sedaj, ko se je užé na boljše obrnilo, imajo zopet redni pouk. Tudi v Šmihelu in Stopičah sim ter tam kateri za osepnicami zbolí in umrje. Da, še celó v Rudolfovo so se prikazale. Da bi le Bog to šibo od nas odvrnil, ker se zaradi nje pri pouku mnogo dragega časa izgubi. — l.

Od Nekod. Zopet se mnogo govori in piše o plači ljudskih učiteljev in učiteljic na Kranjskem. Posebno se o plači učiteljic govori o nekih odstotkih, tedaj tako, kakor bi se hotela učiteljicam plača še bolj skróiti in se pod to za učitelje postaviti. Če se to zgodi, bomo učiteljice na Kranjskem (posebno me na deželi) zapuščale svojo domovino in si iskale kruha tam, kjer ga učiteljicam režejo toliko, kakor učiteljem, ali pa se bomo poprijemale drugih služeb, kjer se vsaj toliko zasluži, da si omikani človek more pošteno živiti. Nadejamo pa se, da se bodo naši deželni p. n. g. poslanci tudi to pot (kakor 1872. l.) v Kranjskem deželnem zboru potegnili za primerno plačo slovenskim učiteljicam, katere kakor učitelji zvesto in natanko izpolnujejo svoje velike in težavne dolžnosti.

Učiteljica.

Z Notranjskega. Nadučitelj na Notranjskem, blizu železniške postaje, bi rad s kom drugim menjal s službo. Več izvé se pri uredništvu «Uč. Tovariša».

Iz Ljubljane. Iz poslednih sej c. kr. deželnega šolskega sveta v 14. in 21. dan februarja t. l. Določi se, da se razširí trirazredna ljudska šola v Srednji Vasi pri Kočevji v čveterorazredno in dozdanja dvorazredna ljudska šola v Spodnjem Logatcu v trirazredno ter se kranjski deželni odbor naprosi, da bi to privolil. — Oddajo se: nadučiteljska služba v Vinici učitelju v Šent-Vidu nad Ljubljano, g. Franu Lovšin; tretja učiteljska služba na ljudski šoli Radečah (v Krškem šolskem okraju) zač. podučitelju v Blancici na Štajerskem, g. Franu Slancu; tretja učiteljska služba na čveterorazredni ljudski šoli v Šmartinem pri Litiji,

tukajšnji 4. učiteljici gspdc. Kristini Demšar; druga učiteljska služba na ljudski šoli v Moravčah dozdanejmu učitelju na ljudski šoli na Hotiču, g. Ivanu Tomanu, in učiteljska služba na enorazredni ljudski šoli v Adlešičah pa dozdanejmu učitelju na ljudski šoli v Banjaloki, g. Antonu Kaduncu. Stalno se nastavijo začasni učitelji: g. Rajko Justin, na ljudski šoli v Preloki; g. Karol Simon, na ljudski šoli v Lescah, in g. Fran Rus na ljudski šoli v Ribnem; potem začasni 2. učitelj na čveterorazredni ljudski šoli v Metliki, g. Fran Gregorač in dozdanja tukajšnja učiteljica gspdc. Matilda Parma. Novoustanovljena podučiteljska služba na dvorazredni mestni nemški deški ljudski šoli v Ljubljani oddala se je nadučitelju na Jesenicah, g. Antonu Majerju, 2. učiteljska služba na trirazredni mestni nemški dekliski šoli v Ljubljani pa dozdani tukajšnji podučiteljici gspdc. Emi Ravnahar in na tem mestu izpraznjena služba podučiteljice, tukajšnji pomožni učiteljici, gspdc. Franciški Ilersič. Dozdani 3. učitelj na čveterorazredni deški šoli v Kočevju, g. Fran Šešark se tu stalno nastavi na 2. učiteljsko mesto, in 4. učitelj na tej šoli, g. Friderik Kavcky na 3. učiteljsko mesto pri tej šoli. (Glej «Premene pri učiteljstvu» v 5. listu «Uč. Tov.»!) — Gospod deželni šolski nadzornik Jakob Smolej bere letno poročilo o stanju ljudskega šolstva na Kranjskem za šolsko leto 1887/88., kar se vzprejme in predlaga slavnemu ministerstvu. — Učiteljevi vdovi Ivani Grm v Adlešičah dovoljuje se postavna pokojnina in doneski za vzgojo še nepreskrbljenih otrok. — Reši se več prošenj za podpore in nagrade ter pritožbe o kaznih za šolske zamude.

— Gluhonemih za šolo ugodnih otrok na Kranjskem je po najnovejšem štetju 128, slepih otrok pa 25.

— † Karol Deschmann umrl je v 11. dan marcija t. l. Pokojnik bil je več let bistri muzejalni kustos in do l. 1861. zvest sodelovalec dr. Bleiweisov, Tomanov in drugih. L. 1871. do 1873. bil je mestni župan Ljubljanski, zraven tudi deželni in državni poslanec in kot deželni odbornik tudi ud c. kr. deželnega šolskega sveta, kjer je bil ljudskim učiteljem, posebno tem, njegovega mišljenja, zelo naklonjen. Naj v miru počiva!

— † Gustav Hackl, učitelj doljnogradeške deške pučke šole v Zagrebu, je 11. dné t. m. umrl. Naj v miru počiva!

— † Umrla je 14. t. m. ob 1. uri popoldne dobro znana Rihar-jeva Jerica, sestra ranjcega skladatelja Gregorija Riharja. Pogreb bode v soboto popoldne ob 4. uri. Naj v miru počiva!

— Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani. Letnino za l. 1889. so dalje plačali p. n. gg.: Furlan Jakob, učitelj v Ljubljani; Gross Peter, nadučitelj v Zagorji; Konšeg Friderika, učiteljica v Ljubljani; Poženel Janez, nadučitelj na Rakeku; Praprotnik Andrej, nadučitelj v Ljubljani; Rant Matija, nadučitelj na Dobrovi.

Premene pri učiteljstvu.

Gspdc. Kristina Demšar, 4. učiteljica na čveterorazredni ljudski šoli v Šmartinem pri Litiji, umeščena je na 3. učiteljsko mesto na tej šoli. — G. Avg. Arzelin, učitelj v Dupljah, pride v Ljubno. — G. Janez Novak, učitelj v Šent-Mihelu pri Rudolfovem na Dolenjskem, je umrl. N. v. m. p.!

Razpis učiteljskih služeb.

Št. 122

okr. š. sv. Na enorazredni ljudski šoli v Šent-Mihelu pri Novem Mestu na Dolenjskem s 450 gl. letne plače, s 30 gl. opravilne doklade in z 80 gl. stanarine.

Prošnje za to službo naj se postavnim potom do 20. marcija t. l. vlagajo pri podpisnem uradu. C. kr. okrajni šolski svet v Novem Mestu v 4. dan marcija 1889. l.

Št. 272

okr. š. sv. Na enorazredni ljudski šoli v Banjaloki se razpisuje učiteljska služba s 450 gl. letne plače, 30 gl. opravilne doklade in s prostim stanovanjem v stalno, ali začasno umeščenje.

Pravilno osnovane prošnje naj se postavnim potom do 7. dné aprila t. l. vlagajo pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevju v 7. dan marcija 1889. l.

Listnica uredništva. G. J. B. v K.: Služba C. M. dr. v T. je čisto zasebnega (začasnega) značaja.